

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Посохової Грини Юріївни на тему «Фармакогностичне дослідження вітчизняних представників родини лаврові як перспективних джерел лікарської рослинної сировини», подану до спеціалізованої вченої ради ДФ 64.605.067 у Національному фармацевтичному університеті, що утворена для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація»

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами.

В наш час все більше людей звертаються до народної медицини, а саме до лікування лікарськими рослинами, усвідомлюючи їх переваги перед синтетичними лікарськими засобами. Перевагами такого лікування є: полівалентність дії лікувальних рослин, м'який вплив на організм, можливість безпечного застосування протягом тривалого часу, невисока ціна, загальнооздоровчий ефект лікарських рослин.

До родини лаврові належать такі популярні рослини як лавр благородній *Laurus nobilis* L. та персея американська (авокадо) *Persea americana* Mill. Величезне значення має сировина лавра благородного як джерела спецій (листя, ефірна олія), компонентів косметологічних засобів (мило, лосьйони, тощо), засобів народної медицини з антиоксидантною та антисептичною дією. Сировина лавра благородного не є офіційною в нашій країні. На ринку України сировина лавру благородного та персеї американської не входять до складу комплексних зборів та немає жодного стандартизованого вітчизняного монопрепарату з листя лавру благородного.

Тому системне фармакогностичне вивчення представників родини лаврові та екстрактів з сировини для створення нових стандартизованих

лікарських засобів різної фармакологічної дії є актуальним завданням сучасної фармації.

Дисертаційна робота виконана у відповідності з планом проблемної комісії «Фармація» МОЗ та НАМН України і є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи Національного фармацевтичного університету «Фармакогностичне дослідження лікарської рослинної сировини та розробка фітотерапевтичних засобів на її основі» (номер державної реєстрації 0114U000946).

Наукова новизна отриманих результатів

Було проведено системне фармакогностичне вивчення пагонів, листя, нестиглих плодів лавру благородного, встановлено компонентний склад сполук, що переганялися з водяною парою, органічних кислот, ряду груп фенольних сполук: гідроксикоричних кислот та флавоноїдів.

Також було проведено визначення кількісного вмісту сполук що переганялися з водяною парою, органічних, в тому числі жирних, кислот, суми поліфенолів, суми гідроксикоричних кислот, суми флавоноїдів в серіях сировини лавру благородного.

Вперше було визначено кількісний вміст суми хлорофілів, суми каротиноїдів, полісахаридів в серіях листя, пагонів та нестиглих плодів (як дикорослих рослин, так і культивованих в штучних умовах).

Вперше для листя лавру благородного та листя персеї американської встановлено технологічні параметри сировини, параметри технологічного процесу (оптимальний екстрагент, часовий термін, співвідношення сировина-екстрагент) одержання густого екстракту з листя лавру, визначено основні параметри контролю його якості та досліджено антиоксидантну та антимікробну активність.

Новизну досліджень підтверджено патентом 151438 (пріоритет 28.07.2022) на корисну модель «Спосіб одержання лікарського засобу з антимікробною та антиоксидантною дією» N заявки а202106475; заявл. 17.11.2021; опубл. 27.07.2022, Бюл. N 30.

Практичне значення отриманих результатів.

Дисертаційна робота Посохової І.Ю. характеризується значною практичною цінністю.

Автором розроблено та запропоновано проекти методів контролю якості «Лавру благородного листя», «Лавру благородного листя екстракт густий».

Запропоновано технологію одержання густого екстракту листя лавру благородного.

Результати проведення фармакогностичних досліджень сировини лавру благородного та персеї американської впроваджено в науково-дослідну роботу профільних кафедр закладів вищої освіти України.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації.

Дослідження виконані на сучасному науковому рівні. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на експериментальному матеріалі та логічно витікають із одержаних результатів. Загальні висновки до дисертації викладено чітко, стисло і повністю відображають результати проведеної роботи, а їх достовірність не викликає сумніву. Матеріал, наведений у дисертаційній роботі Посохової І.Ю., є перспективним для впровадження у практичну фармацію.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації надруковано 14 робіт, з яких 4 статті в фахових виданнях (1, що реферується в наукометричній базі Scopus), 1 патент України на корисну модель та 9 тез доповідей.

Основні положення роботи викладено та обговорено на 9 науково-практичних конференціях різного рівня.

Зауваження і пропозиції щодо змісту і оформлення дисертації.

При аналізі дисертаційної роботи виникли деякі зауваження та пропозиції.

- Так, на мій погляд, для більш повної системності досліджень бажано б було проаналізувати не тільки нестигли плоди лавру благородного, а й стиглі плоди.
- У розділі 4 можливо подання результатів щодо кількісного вмісту основних груп БАР в окремому підрозділі для більш наочного погляду на обрання найперспективніших аспектів для стандартизації сировини та субстанції.
- У дисертаційній роботі присутні невдалі вислові та деякі орфографічні помилки.

Представлена робота є цілісною та гармонійною з точки зору викладення результатів, їх обговорення та формулювання висновків. Наведені зауваження та пропозиції не впливають на загальну оцінку роботи та мають лише альтернативне значення.

Для проведення **наукової дискусії** вважаю за доцільне висунути такі запитання.

1. Які шляхи комплексної переробки сировини Ви можете запропонувати?
2. Якщо застосувати комплексну переробку сировини – то які лікарські форми доцільно обрати для кожного виду субстанції?
3. Такий вид сировини як пагони – *Cornus* – досить нечасто зустрічається. Охарактеризуйте більш повно чому обрано в якості ЛРС пагони лавру благородного.

Висновок.

З усього вищенаведеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Посохової Ірини Юріївни «Фармакогностичне дослідження вітчизняних представників родини лаврові як перспективних джерел лікарської рослинної сировини» (науковий керівник – доктор фармацевтичних наук, професор Хворост О.П.) є актуальною та виконана з використанням сучасних методів експериментального дослідження, має

наукову та практичну значимість отриманих результатів проведених досліджень. Робота виконана з дотриманням академічної доброчесності та повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Посохова Ірина Юріївна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Професор ЗВО кафедри хімії природних сполук і нутриціології Національного фармацевтичного університету, доктор фармацевтичних наук, професор Андрій КОМІСАРЕНКО

Підпис професора Андрія КОМІСАРЕНКО засвідчую

Провідний фахівець з питань

кадрової роботи Фах

Віра ДВЕРНИЦЬКА